

หน่วยงานจัดซื้อไม่ถูกระเบียบ ไม่เป็นเหตุปฏิเสธชำระเงิน !

โดย ลุงถูกต้อง

เหตุเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดี

เหตุเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดี เริ่มมาจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยนายก อบต. ได้สั่งซื้อผ้าห่มกันหนาวจากผู้ฟ้องคดี เพื่อนำไปแจกจ่ายให้กับประชาชนผู้เดือดร้อน อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะของ อบต. ผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบผ้าห่มโดยเจ้าหน้าที่ของ อบต. เป็นผู้ตรวจสอบและรับมอบผ้าห่มดังกล่าวไว้ในสภาพเรียบร้อยถูกต้องครบถ้วน และ อบต. ได้นำไปแจกจ่ายให้กับประชาชนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

แต่เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระค่าผ้าห่มกันหนาว อบต. กลับไม่ชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และขอผิดผ่อนเรื่อยมาจนเป็นเวลากว่าสองปีและมีการเปลี่ยนแปลงนายก อบต. ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ อบต. ไม่ชำระค่าผ้าห่มกันหนาวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเกิดจากการผิดสัญญา

ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ อบต. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายก อบต. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชำระเงินค่าผ้าห่มกันหนาวและดอกเบี้ยตามกฎหมาย

ความเป็นธรรม ... จากคำพิพากษาศาลปกครอง

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตกลงซื้อผ้าห่มกันหนาวจากผู้ฟ้องคดีด้วยวาจา โดยไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ นั้น มีผลผูกพันให้ต้องชำระหนี้ค่าผ้าห่มกันหนาวให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ?

ข้อกฎหมายที่สำคัญ : ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๕๓ บัญญัติว่า อันว่าซื้อขายนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย มาตรา ๔๕๖ วรรคสอง บัญญัติว่า สัญญาจะขายหรือจะซื้อ หรือค้ำประกันในการซื้อขายทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบสำคัญ หรือได้วางประจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ วรรคสาม บัญญัติว่า บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ให้ใช้บังคับถึงสัญญาซื้อขายสังหาริมทรัพย์ซึ่งตกลงกันเป็นราคาสองหมื่นบาท หรือน้อยกว่านั้นขึ้นไปด้วย มาตรา ๔๕๘ บัญญัติว่า กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายนั้น ย่อมโอนไปยังผู้ซื้อตั้งแต่ขณะเมื่อได้ทำสัญญาซื้อขายกัน มาตรา ๔๖๑ บัญญัติว่า ผู้ขายจำต้องส่งมอบทรัพย์สินซึ่งขายนั้นให้แก่ผู้ซื้อ มาตรา ๔๘๖ บัญญัติว่า ผู้ซื้อจำต้องรับมอบทรัพย์สินที่ตนได้รับซื้อและใช้ราคาตามข้อสัญญาซื้อขาย

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยสรุปว่า การที่ผู้ดำรงตำแหน่งนายก อบต. ในขณะนั้น ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับงานราชการของ อบต. ได้อนุมัติโครงการจัดซื้อเครื่องนุ่งห่มกันหนาวให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วย ในตำบล ตามโครงการที่ส่วนสวัสดิการสังคมเสนอมา จากนั้นได้ดำเนินการสั่งซื้อผ้าห่มกันหนาวจากผู้ฟ้องคดีจำนวน ๗๕๐ ผืน รวมเป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท และผู้ฟ้องคดีได้ตอบตกลงจะส่งมอบผ้าห่มกันหนาวจำนวนดังกล่าวให้แก่ อบต. จึงเป็นกรณีที่นายก อบต. อาศัยอำนาจตามกฎหมายในการเข้าทำสัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาดกับผู้ฟ้องคดี

แม้จะไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานสัญญาซื้อขาย แต่ก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามสัญญาตามหน้าที่ของผู้ขายโดยสุจริต โดยได้ส่งมอบผ้าห่มกันหนาวครบถ้วน โดยมีเจ้าหน้าที่ของ อบต. เป็นผู้ตรวจรับและลงลายมือชื่อประทับตรา อบต. ในใบส่งของ/ใบแจ้งหนี้

เมื่อได้มีการตกลงทำสัญญาซื้อขายผ้าห่มกันหนาวระหว่าง อบต. กับผู้ฟ้องคดีจริง โดยไม่ปรากฏเหตุอันจะทำให้สัญญาดังกล่าวตกเป็นโมฆะ และผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบผ้าห่มกันหนาวตามสัญญา อันเป็นการชำระหนี้ทั้งหมดตามสัญญาจนครบถ้วนแล้ว สัญญาซื้อขายดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันให้ อบต. ในฐานะผู้ซื้อ ต้องใช้ราคาผ้าห่มกันหนาวตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับประเด็นที่อ้างว่า นายก อบต. ในขณะนั้น ได้ดำเนินการจัดซื้อโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบราชการ หากทำให้ อบต. เสียหายอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่จะต้องไปว่ากล่าวหรือไล่เบี้ยกันเองต่อไป อันไม่อาจอ้างเป็นเหตุในการปฏิเสธไม่ชำระเงินค่าซื้อผ้าห่มกันหนาวตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีผู้กระทำการโดยสุจริตได้

และเมื่อสัญญาซื้อขายดังกล่าวเป็นสัญญาต่างตอบแทนที่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาชำระหนี้ไว้หนี้ในส่วนของการชำระราคาจึงถึงกำหนดชำระแล้วตั้งแต่วันที่ทำสัญญา เมื่อผู้ฟ้องคดีชำระหนี้ในส่วนของตนคือ การส่งมอบผ้าห่มกันหนาวครบถ้วนแล้ว อบต. จึงมีหน้าที่ต้องชำระหนี้ตอบแทนโดยการชำระราคาค่าผ้าห่มให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๑๘๐,๐๐๐ บาท แม้จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ทวงถามให้ชำระหนี้เมื่อใด การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลย่อมถือได้ว่าเป็นการบอกกล่าวทวงถามให้ชำระหนี้แล้ว และถือว่า อบต. ผิดนัดชำระหนี้ นับแต่วันฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอดอกเบี้ยของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี ของต้นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันดังกล่าว ตามมาตรา ๒๐๔ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงพิพากษาให้องค์การบริหารส่วนตำบลชำระหนี้ดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย

(ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๘๘/๒๕๖๓)

หลักกฎหมายปกครองและบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการ

คำวินิจฉัยของศาลในคดีนี้ ถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ดีของหน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ทำสัญญาซื้อขายกับเอกชนว่า กรณีที่มีการตกลงทำสัญญาด้วยวาจากันเมื่อเอกชนซึ่งเป็นผู้ขายได้ดำเนินการชำระหนี้ครบถ้วนตามสัญญาแล้ว สัญญาย่อมมีผลผูกพันให้หน่วยงานของรัฐในฐานะผู้ซื้อจำต้องใช้ราคาตามสัญญาดังกล่าว กรณีหากมีการดำเนินการจัดซื้อโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบราชการ ถือเป็นเรื่องที่หน่วยงานจะต้องไปไล่เบี้ยกันเอง ไม่อาจอ้างเป็นเหตุในการปฏิเสธไม่ชำระเงินตามสัญญาให้แก่เอกชนผู้ขายซึ่งเป็นผู้กระทำการโดยสุจริตได้ ทั้งนี้ ศาลได้นำ “หลักสุจริต” มาใช้ในการให้ความเป็นธรรมกับเอกชนซึ่งได้ปฏิบัติตามสัญญาโดยสุจริตแล้ว นั้นเองครับ ...

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่ “สายด่วนศาลปกครอง 1355” และสืบค้นบทความย้อนหลังได้ที่ www.admincourt.go.th ⇨ เมนูวิชาการ ⇨ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)